

Den 8. marts 2006 afgav jeg min endelige rapport om min inspektion af bostederne Huset Lindevej og Huset Dronningensvej den 12. december 2005. I rapporten anmodede jeg om nærmere oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold.

Jeg modtog i den anledning en udtalelse af 13. juni 2006 fra Frederiksberg Kommune.

Jeg afgav herefter den 6. september 2006 min opfølgingsrapport (nr. 1) om inspektionen.

I opfølgingsrapporten bad jeg om underretning vedrørende flere nærmere angivne forhold.

Frederiksberg Kommune har udtalt sig om disse punkter i brev af 23. januar 2007.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 4.2. Medicin, læge mv.

I den endelige rapport anførte jeg følgende vedrørende psykiatriske tilsynsbesøg:

”Ledelsen oplyste endvidere at de beboere (3 beboere på Lindevej og 4 beboere på Dronningensvej) der behandles med psykofarmaka er tilknyttet en bestemt psykiater. Det er personalet der tilser om den enkelte beboer har det godt, og personalet tilkalder psykiateren hvis beboeren opfører sig eller har det anderledes end sædvanligt.

Psykiateren foretager således ikke et regelmæssigt tilsyn med de beboere der medicineres, men hvis en beboer er ordineret en ny slags medicin foretager psykiateren dog automatisk opfølgende tilsyn med beboeren.

Kommunens repræsentant oplyste at der ikke foretages et psykiatrisk tilsyn fra kommunens side.

Som jeg tilkendegav under inspektionen har det pædagogiske personale at gøre med beboere hvoraf mange i et vist omfang også kan betegnes som psykiatriske patienter. For at sikre en optimal lægelig behandling og deraf følgende trivsel for den enkelte, herunder for at undgå fejlmedicinering eller i værste fald at nogen "glemmes", er det en sikkerhed med psykiatriske tilsynsbesøg der ikke alene er afhængigt af personalets iagttagelser.

Jeg beder om kommunens bemærkninger til det rejste spørgsmål om psykiatriske tilsyn, herunder om kommunen har noget indtryk af hvorvidt beboerne på kommunens bosteder generelt får psykologisk og/eller psykiatrisk hjælp i tilstrækkeligt omfang, og om kommunen har foretaget eller er indstillet på at foretage eventuelle skridt med henblik på at sikre at beboerne også løbende på kommunens bosteder får kvalificeret hjælp til psykiske lidelser."

Kommunen har hertil anført følgende i brevet af 13. juni 2006:

"Fra ambulatoriet for psykisk udviklingshæmmede på Øster Fælled Torv har bostederne mulighed for at tilkalde psykiatrisk bistand. Derudover har det embedslægefaglige tilsyn, iværksat fra og med 2006, fokus på, at administration og retningslinjer vedr. medicin-givningen overholdes og udføres korrekt."

I min opfølgingsrapport (nr. 1) af 6. september 2006 skrev jeg bl.a. følgende:

"Jeg må forstå at jeg ikke har formuleret mig ganske klart på dette punkt. Efter min opfattelse er det ikke optimalt at den tilknyttede psykiater som udgangspunkt kun kommer på bostedet når vedkommende bliver tilkaldt af personalet som har iagttaget en ændring i en beboers adfærd. Man kan heller ikke forvente at personalet konstant kan være opdateret på om der er kommet et nyt medikament på markedet som eventuelt vil kunne forbedre en beboers tilstand/livsindhold. Med denne uddybning af min opfattelse gentager jeg min anmodning fra den endelige rapport. Jeg beder således om kommunens bemærkninger til det rejste spørgsmål om hvorvidt psykiateren bør komme regelmæssigt på bostederne uden at være

tilkaldt af personalet, herunder om kommunen har noget indtryk af hvorvidt beboerne på kommunens bosteder generelt får psykologisk og/eller psykiatrisk hjælp i tilstrækkeligt omfang.”

Frederiksberg Kommune har hertil svaret følgende i brevet af 23. januar 2007:

”Kommunen er af den opfattelse at kommunens bosteder får den psykologiske/psykiatriske hjælp de har behov for. Bostederne har tilknyttet en psykiater og samarbejdet fungerer upåklageligt. Kommunen er af den opfattelse at et psykiatrisk/psykologisk tilsyn er unødvendigt, begrundet i følgende forhold:

- At personalet er forpligtet til at observere beboernes velbefindende i al almindelighed og reagerer såfremt der opleves mistrivsel. Med det årlige embedslægefaglige tilsyn følges der op på, om denne forpligtigelse overholdes i henhold til Sundhedsstyrelsens Vejledning om sygeplejefaglige optegnelser, herunder krav til observation og dokumentation.

- I det årlige embedslægefaglige tilsyn, påses det om sundhedsstyrelsens vejledning overholdes – herunder lederens, lægens og personalets ansvar i relation til medicinordination, medicin håndtering og delegering.

- At der i lovgivningen ikke er krav om at speciallæger skal opsøge beboere på bosteder regelmæssigt. Såfremt Ombudsmandsinstitutionen er af den opfattelse, at der bør foretages psykiatrisk/psykologiske tilsyn på bosteder, er Frederiksberg Kommune af den opfattelse at det bør være i form af lovkrav.”

Jeg må lægge til grund at der i Huset Lindevej og Huset Dronningensvej er mange beboere som i et vist omfang også kan betegnes som psykiatriske patienter, og at ca. halvdelen af beboerne behandles med psykofarmaka. Jeg må endvidere lægge til grund at der ikke er etableret et regelmæssigt psykiatrisk tilsyn – heller ikke med de beboere der medicineres med psykofarmaka. Ved ordination af en ny slags medicin (ved psykiateren) sker der dog et automatisk opfølgende tilsyn med beboerne.

Jeg er enig med Frederiksberg Kommune i at der ikke er lovbestemmelser der stiller krav om psykiatrisk tilsyn på sociale bosteder generelt. Det er der efter min opfattelse heller ikke nødvendigvis behov for. Når jeg har rejst spørgsmålet i relation til dette bosted, har det sammenhæng med sammensætningen af beboerne og det oplyste om behandling med psykofarmaka.

Jeg går ud fra at embedslægeinstitutionens tilsyn ikke blot tilnærmelsesvist kan sidestilles med et psykiatrisk tilsyn.

Jeg må trods dette forstå kommunens udtalelse således at Frederiksberg Kommune kan stå inde for at beboerne får den psykiatriske hjælp de har behov for uden at der er etableret et regelmæssigt psykiatrisk tilsyn. Jeg må herunder forstå at kommunen står inde for at personalet på kommunens bosteder i rimelig grad er opdateret på hvorvidt der er kommet nye medikamenter på markedet som eventuelt vil kunne forbedre en beboers tilstand/livsindhold, og at personalet på grundlag heraf kan tilkalde en psykiater.

Jeg har på denne baggrund ikke fuldt tilstrækkelig anledning til at foretage yderligere vedrørende dette spørgsmål idet jeg går ud fra at kommunen er særligt opmærksom på om der skulle opstå problemer på området.

Jeg går ud fra at også denne opfølgingsrapport bliver forelagt for kommunens socialudvalg. Jeg anmoder om at forvaltningen ved forelæggelsen specielt henleder udvalgets opmærksomhed på det her behandlede spørgsmål.

Ad punkt 5.2. Modtagne registreringer

Ifølge magtanvendelsesbekendtgørelsens § 10 skal registrering efter servicelovens § 109l ske på de af Socialministeriet udarbejdede skemaer som kan rekvireres hos ministeriet. De ni indberetninger jeg modtog under inspektionen, er alle foretaget på et af Frederiksberg Kommune udformet skema.

I den endelige rapport foretog jeg en sammenligning mellem ministeriets skema 2 og den type skema som alle indberetningerne fra de to bosteder er sket på. I den forbindelse stillede jeg kommunen forskellige spørgsmål vedrørende forskellene mellem de to typer skemaer. Jeg fandt det herudover mest korrekt at sende spørgsmålet om brug af lokale skemaer til Socialministeriet.

Socialministeriet anførte i brevet af 19. april 2006 følgende:

”...

Det fremgår endvidere af bekendtgørelse nr. 1109 af 12. december 2003 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne efter kapitel 21 i lov om social service § 10, at registrering efter servicelovens § 109 l skal ske på de af Socialministeriet udarbejdede skemaer, der kan rekvireres hos Socialministeriet.

Der er således ikke hjemmel til, at Frederiksberg Kommune kan benytte lokalt udarbejdede skemaer i stedet for de af Socialministeriet udarbejdede skemaer.

Kommunalbestyrelsen eller amtsrådet skal på baggrund af indberetningerne vurdere, om der er behov for påtale eller anden form for opfølgning. Der er i den forbindelse ikke noget til hinder for, at kommunalbestyrelsen eller amtsrådet træffer beslutning om, at der i forbindelse med anvendelse af magtanvendelse skal ske indberetning af yderligere oplysninger udover de oplysninger, der fremgår af Socialministeriets skemaer.”

Frederiksberg Kommune anførte følgende i brevet af 13. juni 2006 om spørgsmålet:

”Frederiksberg Kommune udarbejdede ved lovens indførelse pr. 1/1 2000, i lighed med andre kommuner, indberetningsskemaer som gav mulighed for uddybende kommentarer. Frederiksberg Kommune har opfattet skemaerne fra Socialministeriet som inspiration og har ikke været opmærksom på, at der i bekendtgørelse nr. 1109 af 12. december 2003 var fastsat at Socialministeriets skemaer skulle anvendes. Frederiksberg Kommune vil nu revurdere skemaerne idet man finder, at kommunens egne skemaer på andre punkter er mere uddybende.”

I opfølgingsrapport (nr. 1) af 6. september 2006 skrev jeg at jeg gik ud fra at kommunen ved revurderingen af skemaerne ville lægge vægt på indholdet i Socialministeriets udtalelse af 19. april 2006. Jeg bad kommunen underrette mig om resultatet af kommunens revurdering.

Frederiksberg Kommune har i brevet af 23. januar 2007 anført at kommunen er opmærksom på de af Socialministeriet udarbejdede skemaer, og kommunen vil således revidere vejledningen og skemaerne for indberetning af magtanvendelse. Kommunen afventer imidlertid den nye vejledning som er under udarbejdelse i Socialministeriet.

Når de skemaer som kommunen vil anvende til indberetning af magtanvendelse, foreligger, beder jeg kommunen om at sende mig kopi heraf.

I den endelige rapport bad jeg Frederiksberg Kommune udtale sig om hvorvidt kommunen havde modtaget indberetningerne fra Huset Lindevej og Huset Dronningensvej. Jeg bad endvidere kommunen redegøre for om der sker en tilbagemelding til bostederne, og i givet fald om hvorledes denne tilbagemelding foregår. Kommunen blev herunder bedt om at redegøre for anvendelsen (eller den manglende anvendelse) af de i det lokale skema afsatte punkter til brug for tilbagemelding.

Frederiksberg Kommune svarede i brevet af 13. juni 2006 følgende til disse spørgsmål:

”Der er i 2005 kommet følgende indberetninger: Lindevej (0 § 109B-indberetninger, 9 indberetninger om vold mod personale og 0 indberetninger om vold mellem beboere). Dronningensvej: 10 § 109B-indberetninger, 19 indberetninger om vold mod personale og 010 [jeg formoder at der skal stå 10] indberetninger om vold beboere imellem).

Når indberetning om magtanvendelse modtages af lederen af Handicapteamet, bliver magtanvendelsen gennemgået og der foretages en vurdering af om botilbuddets magtanvendelse skønnes rimeligt. Der er ofte tale om, at det er en bestemt beboer som i en periode er psykisk ustabil, hvorfor der sker flere magtanvendelser. Der tages telefonisk og/eller personlig kontakt til botilbuddet og det drøftes, hvorvidt der er anledning til at inddrage særlig kyndig bistand f.eks. i form af psykiater eller psykologer med særlig viden om autisme.”

Af kommunens udtalelse fremgår at kommunens tilbagemelding til bostedet sker mundtligt. Jeg skrev i min opfølgingsrapport (nr. 1) af 6. september 2006 at jeg måtte forstå dette således at der ikke foreligger en skriftlig tilbagemelding vedrørende kommunens opfattelse.

Jeg oplyste herefter at der af Socialministeriets vejledning nr. 5 af 5. januar 2004 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten overfor voksne fremgår følgende i punkt 112:

”På baggrund af indberetningerne vurderer kommunen eller amtskommunen, om der er behov for påtale eller anden form for opfølgning, og der udarbejdes en årlig beretning over magtanvendelsen, som forelægges for kommunalbestyrelsen eller amtsrådet, jf. bekendtgørelsens § 15.

Det er således væsentligt, at der løbende er politisk bevågenhed om disse forhold, og at problemer og metoder kan indgå i en dialog mellem henholdsvis kommunen/amtskommunen og brugerorganisationer og pårørende.

Det anbefales, at kommunen eller amtskommunen en gang om året gennemgår de indberettede registreringer i samarbejde med de lokale brugerorganisationer.”

I opfølgingsrapporten (nr. 1) skrev jeg herefter således:

”Der er ikke fastsat bestemmelser eller lignende om at en tilbagemelding skal ske skriftligt. Det er imidlertid min opfattelse at både det enkelte bosted og kommunen selv bevismæssigt vil blive stillet bedre hvis kommunens opfattelse findes skriftligt – dette gælder i særlig grad i de tilfælde hvor indberetningen fører til en påtale overfor en bestemt medarbejder, eller i de tilfælde hvor indberetningen fører til en særlig indsats overfor den pågældende beboer. Herudover kan der naturligvis om nødvendigt finde personlige/telefoniske drøftelser sted. Jeg beder Frederiksberg Kommune overveje at indføre en ordning således at der sker skriftlige tilbagemeldinger eller en anden form for skriftlig nedfældning af kommunens opfattelse til indberetningerne om magtanvendelse.”

Frederiksberg Kommune har i brevet af 23. januar 2007 anført følgende:

”I forbindelse med at vejledningen og skemaerne for indberetning af magtanvendelse revideres, vil der blive udarbejdet et kommen-

tarfelt, hvor kommunen beskriver, hvorledes der følges op på de tiltag den enkelte indberetning har affødt.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 7.2. Frederiksberg Kommunes tilsyn

I den endelige rapport bad jeg kommunen om at oplyse baggrunden for kommunens beslutning om at tilsynsbesøgene i 2005 skulle gennemføres uanmeldte. Jeg bad endvidere kommunen om at oplyse om tilsyn for fremtiden vil ske uanmeldt eller anmeldt.

Kommunen anførte i brevet af 13. juni 2006 følgende om dette spørgsmål:

”Tilsynet blev i 2005 afholdt uanmeldt på baggrund af Socialudvalgets ønske herom. De fremtidige tilsyn vil variere mellem at være anmeldte og uanmeldte, med udgangspunkt i de emner som er i fokus på tilsynet.”

I opfølgingsrapport (nr. 1) af 6. september 2006 bad jeg herefter kommunen oplyse baggrunden for socialudvalgets ønske om at forvaltningen skulle gennemføre uanmeldte tilsyn i 2005.

Frederiksberg Kommune har hertil anført følgende i brevet af 23. januar 2007:

”Tilsynene i 2004 blev gennemført som anmeldte tilsyn. I erkendelse af at anmeldte og uanmeldte tilsyn er to forskellige arbejdsmetoder, besluttede Socialudvalget at tilsynene skulle afholdes skiftevist. Tilsynene i 2005 var derfor uanmeldte. Tilsynene i 2006 afholdes anmeldte.”

Kommunen begrunder således socialudvalgets ønske om at gennemføre uanmeldte besøg med at der er forskel på arbejdsmetoderne i henholdsvis et anmeldt og et uanmeldt besøg. Jeg går ud fra at kommunen med henvisning til dette mener at kommunen ved et uanmeldt besøg kan få et – om ikke fuldstændigt så dog et tilnærmet – indtryk af dagligdagen i bostedet. Ved et anmeldt

besøg er fordelene derimod at ledelse, personale og beboere har haft mulighed for at foretage forberedelser, fx ved interne drøftelser af de problemer der måtte være.

Jeg har noteret mig det oplyste om at kommunen veksler mellem anmeldte og uanmeldte tilsyn og – udover at fremsætte ovenfor nævnte bemærkninger, foretager jeg mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Jeg bad i den endelige rapport kommunen underrette mig om hvorledes der følges op på de punkter hvor kommunen afgiver anbefalinger eller henstillinger til bostedet.

Kommunen har anført følgende herom i brevet af 13. juni 2006:

”Opfølgning på anmærkninger i tilsynene sker dels ved opfølgende tilsynsbesøg, ved valg af fokusområder for det kommende tilsyn, ved valg af kontraktmål i botilbuddenes kontrakter og ved en løbende dialog mellem kommunen og botilbuddene.”

I opfølgingsrapport (nr. 1) skrev jeg herefter følgende:

”Jeg er i tvivl om det nærmere indhold af disse opfølgninger af tilsynsbesøg. Jeg beder derfor Frederiksberg Kommune redegøre nærmere for dette. Jeg henviser i den forbindelse til en tidligere sag vedrørende inspektion af bostedet Bramsnæsvig den 12. maj 2003.

I denne sag skrev jeg således i opfølgingsrapporten af 27. januar 2004:

’Det er efter min opfattelse ikke tilfredsstillende at opfølgning på et tilsynsbesøg sker gennem det løbende samarbejde uden at der udarbejdes skriftlig dokumentation for opfølgningen. Det er efter min opfattelse ikke tilfredsstillende – hverken for amtet, bostedet eller beboerne – at der ikke foreligger skriftlig dokumentation for sådan opfølgning, idet det ikke på et senere tidspunkt vil være muligt at dokumentere hvornår og hvordan der blev fulgt op på de forhold der blev omtalt og påtalt under tilsynsbesøget.

Det er efter min opfattelse ikke tilstrækkeligt at amtet ved udarbejdelsen af et tilsynsnotat om tilsynsbesøget sikrer sig dokumentation for resultatet af tilsynsbesøget – en egentlig opfølgning på eller afklaring af problemer mv. må nødvendigvis indgå i resultatet af et tilsynsbesøg.

Jeg beder amtet underrette mig om hvad mine bemærkninger giver amtet anledning til.’ ”

Frederiksberg Kommune har i brevet af 23. januar 2007 svaret således:

”I kommunens tilsynsrapporter vurderer forvaltningen forholdene ud fra følgende skala: velfungerende, godt, mangler, væsentlige mangler. Er der på tilsynsbesøgene forhold der vurderes som ’mangler’ eller ’væsentlige mangler’, afholdes opfølgende tilsyn eller anden dokumenteret indsats. Ved tilsynsførelsen i 2005 blev der f.eks. afholdt opfølgende tilsyn på arbejdet med handleplaner i de botilbud, hvor arbejdet blev vurderet som mangelfuldt. Resultaterne på det opfølgende tilsyn blev forelagt Socialudvalget d. 12. juni 2006. Derudover er der i tilsynsrapporterne også en kort opfølgning på de områder, som de tidligere år ikke blev vurderet som velfungerende.”

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke videre.

Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen om inspektionen af Huset Lindevej og Huset Dronningensvej som afsluttet. Jeg afventer dog at Frederiksberg Kommune fremsender de skemaer som kommunen vil anvende til indberetning af magtanvendelse, når disse foreligger.

Underretning

Denne opfølgingsrapport sendes til bostederne (Huset Lindevej), Frederiksberg Kommune, Center for Ligebehandling af Handicappede og Folketingets Retsudvalg.

Lenart Frandsen
Inspektionschef